

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden valtion oppilaitoskiinteistöjen luovuttamisesta yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden valtion omistamien oppilaitoskiinteistöjen luovuttamisesta yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille. Lain nojalla opetusministeriö voisi luovuttaa laissa tarkoitettut kiinteistöt niille yksityisille amma-

tillisen koulutuksen järjestäjille, joiden hallussa kiinteistöt ovat olleet koulutustehtävää varten.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Esitys liittyy ammatillisen koulutuksen oppilaitosverkon ja 1 päivänä tammikuuta 1998 voimaan tulleen sekä 1 päivänä tammikuuta 1999 voimaan tulevan ammatillista koulutusta koskevan lainsäädännön toimeenpanon edellyttämään ylläpitojärjestelmän kehittämiseen. Vuosina 1994–1997 valtion ammatilliset oppilaitokset siirtyivät pääasiassa kunnallisille ylläpitäjille. Ylläpitojärjestelmän kehittämisessä kunnallistaminen muodostui päävaihtoehdoksi. Eräissä tapauksissa kuitenkin yksityistäminen oli ainoa käytettävissä oleva vaihtoehto koulutustarpeen vaatiman ammatillisen oppilaitoksen toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Muun muassa ruotsinkielinen ammatillinen koulutus tapahtui pienissä yksiköissä hajallaan eri kunnissa silloisten Uudenmaan läänin ja Turun ja Porin läänin alueella. Eräissä tapauksissa kunnat pitivät osakeyhtiötä kuntayhtymää parempana vaihtoehtona oppilaitoksen ylläpitäjäksi.

Vuoden 1998 alussa ammatillisia oppilaitoksia oli 304. Valtio ylläpitää viittä ammatillista erityisoppilaitosta sekä Saamelaisalu-

een koulutuskeskusta. Kuntayhtymät ylläpitävät 150 ammatillista oppilaitosta, yksittäiset kunnat 97 sekä yksityiset ylläpitäjät 51.

Kunnallistettaessa valtion oppilaitoksia niiden käytössä ollut valtion kiinteä ja irtain omaisuus siirtyi kunnallisille ylläpitäjille korvauksetta eräiden valtion ammatillisten oppilaitosten kiinteistöjen luovuttamisesta kunnalle tai kuntayhtymälle annettujen lakien (329/1994), (1094/1994), (917/1995), (1334/1995), (441/1996) ja (1116/1997) nojalla. Valtioneuvosto määritteli kolmena vuotena saman sisältöisillä erillisillä periaatepäätöksillä ne ehdot, joita noudatettiin kunakin vuonna valtion kiinteistöjen luovuttamisessa kunnille ja kuntayhtymille valtion ammatillisia oppilaitoksia kunnallistettaessa. Viimeisin periaatepäätös tehtiin 15 päivänä kesäkuuta 1995. Periaatepäätöksen mukaan suuret yli 300 hehtaaria käsittävät yhtenäiset metsäalueet sekä eräät sellaiset alueet, joilla nähtiin olevan erityistä arvoa yhdyskuntarakenteen kehittämisen kannalta jäivät valtion omistukseen. Nämä alueet siirtyivät kuitenkin kunnallisen ylläpitäjän käyttöön korvauksetta toistaiseksi erilaisilla käyttöoikeussopimuksilla.

Yksityisten ammatillisten oppilaitosten ylläpitäjille luovutettiin korvauksetta ainoastaan oppilaitosten käytössä ollut valtion irtain omaisuus. Kiinteä omaisuus jäi valtion omaisuudeksi ja vuokrattiin ylläpitäjille.

Valtion kiinteistölaitos, jonka hallinnassa pääosa yksityisten ammatillisten oppilaitosten käytössä olevista valtion kiinteistöistä on, muuttuu valtion vuoden 1999 talousarvioesityksen mukaan 1 päivänä tammikuuta 1999 lukien liikelaitokseksi. Tarkoituksena on, että valtion perustointojen kannalta tarpeelliset käyttöomaisuuskiinteistöt jäävät liikelaitokseksi muuttuvan Valtion kiinteistölaitoksen hallintaan ja muu kiinteä omaisuus sijoitetaan vaihto-omaisuutena perustettavaan osakeyhtiömuotoiseen valtion kiinteistökonserniin.

Yksityisten ammatillisten oppilaitosten käytössä olevia kiinteistöjä ei lueta valtion käyttöomaisuudeksi, vaan ne ovat osa realisoitavaksi tarkoitettua vaihto-omaisuutta.

Ammatillisten oppilaitosten toiminta on suunnitelmallista sekä pitkäjänteistä ja edellyttää siksi tiettyä varmuutta toiminnan kannalta välttämättömien kiinteistöjen sekä maa- ja vesialueiden käytöstä.

Ammatillista koulutusta koskeva lainsäädäntö sekä siihen liittyvä rahoituslainsäädäntö on kirjoitettu siten, että se kohtelee tasapuolisesti kaikkia koulutuksen järjestäjiä riippumatta siitä, onko kysymyksessä kuntayhtymä, kunta, säätiö taikka osakeyhtiö. Ehdotetulla lailla taataan tasavertaiset toimintaedellytykset kunnallisten ammatillisten oppilaitosten kanssa niille yksityisille ammatillisille oppilaitoksille, joilla on koulutustehävästään johtuen käytössään valtion omistamia kiinteistöjä sekä maa- ja vesialueita.

Lakiesityksen mukaan valtio luovuttaa Harjun Oppimiskeskus Oy:lle, Hevosopisto Oy:lle, Stiftelsen för fiskeri- och sjöfartsutbildning — kalatalouden ja merenkulun koulutussäätiö -nimiselle säätiölle, Stiftelsen för Naturbruksutbildning -nimiselle säätiölle sekä Työtehoseura ry:lle korvauksetta niiden ylläpidettäväksi siirrettyjen Harjun oppimiskeskus, Ypäjän hevosopisto, Suomen kalatalous- ja ympäristöinstituutti — Finlands fiskeri- och miljöinstitut, Åbo Navigationsinstitut, Naturbruksinstitutet sekä Elias Lönnrothin kotitalousoppilaitos -nimisten oppilaitosten käytössä olevat kiinteistöt rakennuksineen.

Opetusministeriö on selvittänyt mahdollisuuksia luovuttaa kysymyksessä olevat kiinteistöt kunnan haltuun. Tällaista järjestelyä

ei voida kuitenkaan pitää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) säännökset huomioon ottaen taroituksenmukaisena. Kiinteistöjen luovuttaminen korvauksetta kunnan haltuun olisi ongelmallista kiinteistöjen peruskorjauksen rahoittamisen ja vuokratason määräytymisen suhteen. Rahoituslain 45 §:n huomioon ottaen kunnalle, kuten ei myöskään koulutuksen järjestäjälle voitaisi myöntää valtionosuutta kiinteistöjen peruskorjaukseen. Tilanne olisi käytännössä varsin ongelmallinen, koska luovutettavat kiinteistöt ovat osittain erittäin iäkkäitä. Koska kunnat eivät voisi saada valtionosuutta korjauskustannuksiin, ne todennäköisesti huomioisivat tämän vuokran suuruutta määriteltessään. Vuokrataso nousi todennäköisesti koulutuksen järjestäjien kannalta kohtuuttoman korkeaksi. Kysymyksessä olevat kunnat eivät olleet halukkaita ottamaan puheena olevia oppilaitoksia ylläpidettäväkseen.

2. Esityksen vaikutukset

Ehdotuksen mukaan oppilaitosten kiinteistöt rakennuksineen luovutettaisiin yksityisille ammatillisten oppilaitosten ylläpitäjille samoin ehdoin kuin vastaava omaisuus luovutettiin kunnallisille ylläpitäjille valtion ammatillisia oppilaitoksia kunnallistettaessa vuosina 1994—1997. Poikkeuksena ovat eräät opiskelija-asunnot, jotka jäävät edelleen asianomaisen säätiön omistukseen. Oppilaitosten irtain omaisuus on ylläpitämisoikeyden siirron yhteydessä luovutettu ylläpitäjille.

Luovutettavan kiinteän omaisuuden arvo on yhteensä noin 81 miljoonaa markkaa.

3. Asian valmistelu

Lakiesitys on valmisteltu yhteistyössä Valtion kiinteistölaitoksen kanssa ja siitä on hankittu valtion kiinteistöasiainneuvottelukunnan lausunto.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräiden valtion oppilaitoskiinteistöjen luovuttamisesta yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Opetusministeriö oikeutetaan luovuttamaan määräämillään ehdoilla yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille korvauksetta seuraavat valtion oppilaitoskiinteistöt rakennuksineen:

1) Paraisten kaupungin Kyrköngin kylässä sijaitseva Fiskeriläroan talon — Kalatalousoppilaitos -niminen kiinteistö RN:o 2:54 ja Qvidjan kylässä sijaitsevat Notvarpet -niminen kiinteistö RN:o 2:448 ja Taimenvesi -niminen kiinteistö RN:o 2:452.

2) Turun kaupungin IX kaupunginosan korttelissa 11 sijaitseva tontti n:o 1.

3) Tammisaaren kaupungin 8. kaupunginosan korttelissa n:o 801 sijaitseva tontti n:o 2.

4) Sammatin kunnan Niemen kylässä sijaitsevat Elias Lönnrothin koulutila I -niminen kiinteistö RN:o 5 ja Navetanpelto -niminen kiinteistö RN:o 4:38 sekä Myllykylän kylässä sijaitsevat Elias Lönnrothin koulutila II -niminen kiinteistö RN:o 11:2 ja Siesilta -niminen kiinteistö RN:o 2:28.

5) Ypäjän kunnan Varsanojan kylässä sijaitsevat Kansakoulu -niminen kiinteistö RN:o 1:122 ja Kartano -niminen kiinteistö RN:o 1:121 sekä Kartanon kylässä sijaitsevat Toivonen -niminen kiinteistö RN:o 1:5,

Tamminen -niminen kiinteistö RN:o 1:6, Viinivuori -niminen kiinteistö RN:o 1:55, Kuusimäki -niminen kiinteistö RN:o 1:70, Mustikka -niminen kiinteistö RN:o 1:48 ja Lehtonen -niminen kiinteistö RN:o 1:56 sekä Kartano -nimisestä kiinteistöstä RN:o 6:0 noin 82 hehtaarin suuruinen määräala, Heilimö -nimisestä kiinteistöstä RN:o 1:3 noin 0,25 hehtaarin suuruinen määräala ja Ah-teensuu -nimisestä kiinteistöstä RN:o 1:71 noin 2,8 hehtaarin suuruinen määräala.

6) Virolahden kunnan Ravijoen kylässä sijaitsevasta Harjun koulutila -nimisestä kiinteistöstä RN:o 35:1 noin 224 hehtaarin suuruinen määräala.

2 §

Tässä laissa tarkoitettujen maa-alueiden ja rakennusten toiselle luovuttamiseen, käyttö-tarkoituksen muuttamiseen, toiminnan lopettamiseen sekä tarkoitetun omaisuuden tuhoutumisesta tai vahingoittumisesta saatuihin korvauksiin sovelletaan, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) 49 §:ssä säädetään.

3 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Opetusministeri Olli-Pekka Heinonen

